

[illegible]

**1923**

maj

5

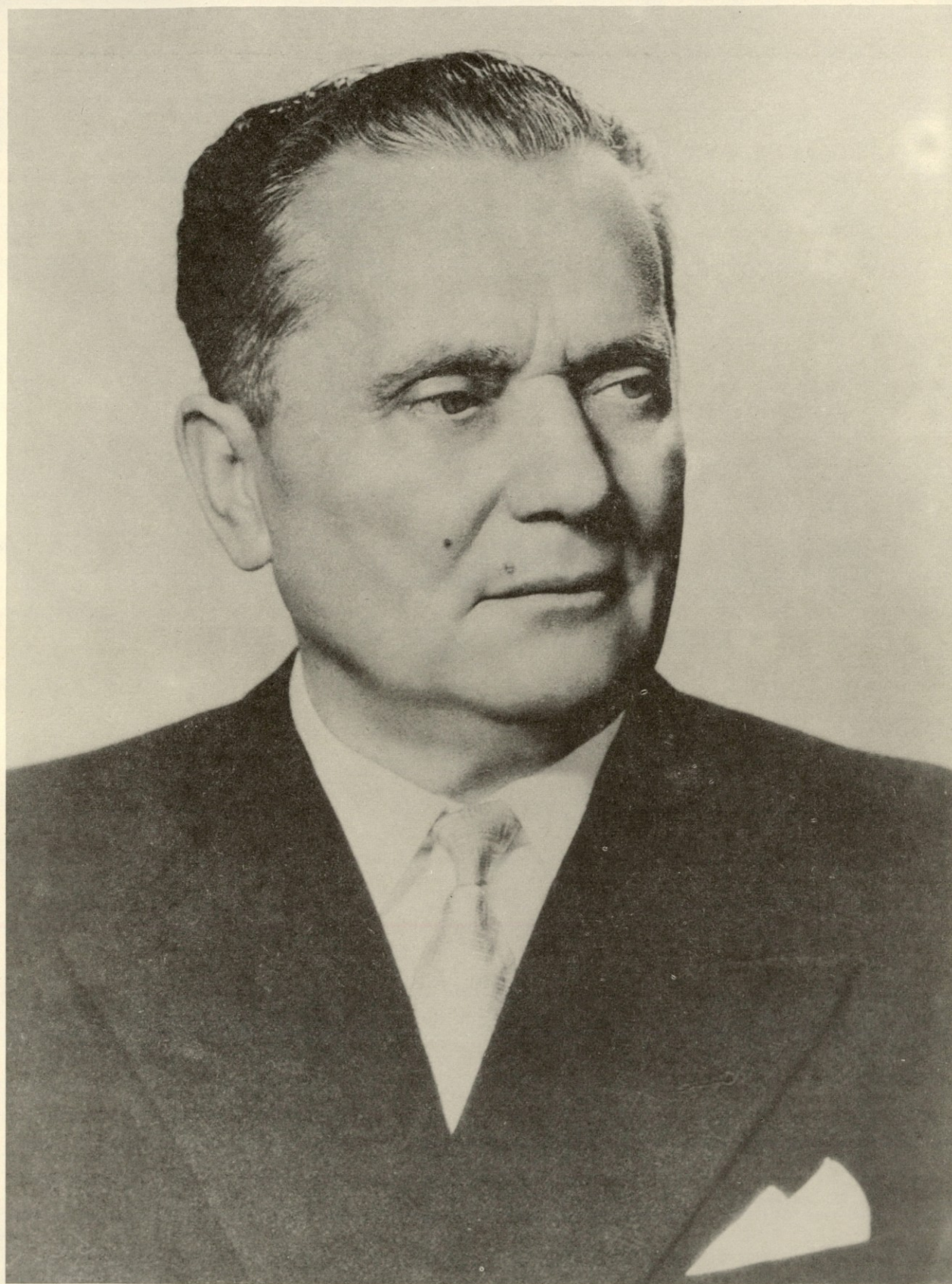


# glas zmaja



Glasilo delovne organizacije  
ISKRA-Industrija baterij ZMAJ

"GLAS ZMAJA" izdaja mesečno v nakladi 550 izvodov delovna organizacija ISKRA-Industrija baterij ZMAJ n.sol.o. Ljubljana, Stegne 23. Glasilo ureja uredniški odbor: Antonija Krek, Aleksander Jakomin, Fadil Alibegović, Pavla Grabljevec, Marija Kocman in Stane Savič. Odgovorni urednik: Mayer Marijan. Tiska tiskarna LJUBLJANA. Oproščeno prom. davka po pristojnem sklepu št.421-1/73

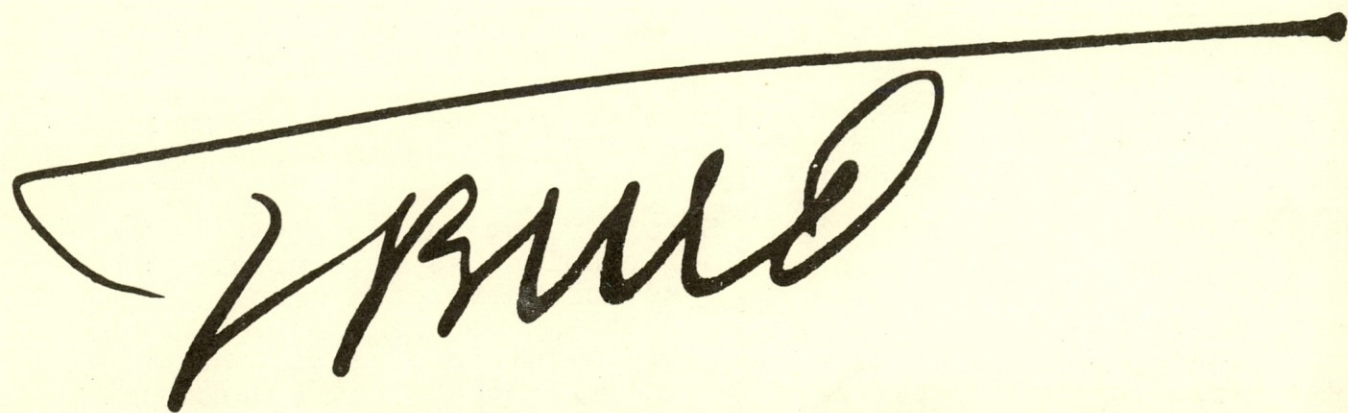


Dne 4. maja 1980  
ob 15.05 uri v Ljubljani

## UMRL JE NAŠ TITO

Prenehalo je biti veliko srce predsednika naše  
Socialistične federativne republike Jugoslavije  
in predsednika predsedstva SFRJ, predsednika  
Zveze komunistov Jugoslavije, maršala Jugosla-  
vije ter vrhovnega komandanta oboroženih sil  
Socialistične federativne republike Jugoslavije

JOSIPA BROZA TITA





Ponedeljek 5. maja 1980. TITA NI VEČ. Novica, ki nas je presunila.

Tovarna ZMAJ, ponedeljek 5. maja 1980 ob 12. uri in ob 14. uri.

Tišina strojev, molk ljudi. Ni si kaj povedati. Povedano je vse: Naš Tito je umrl.

Zunaj dež in z drevja polzijo težke kaplje kot solze po licih. Obrazi so nemi, zrejo v sliko tovariša Tita s črnim trakom v vogalu med zastavami napol droga.

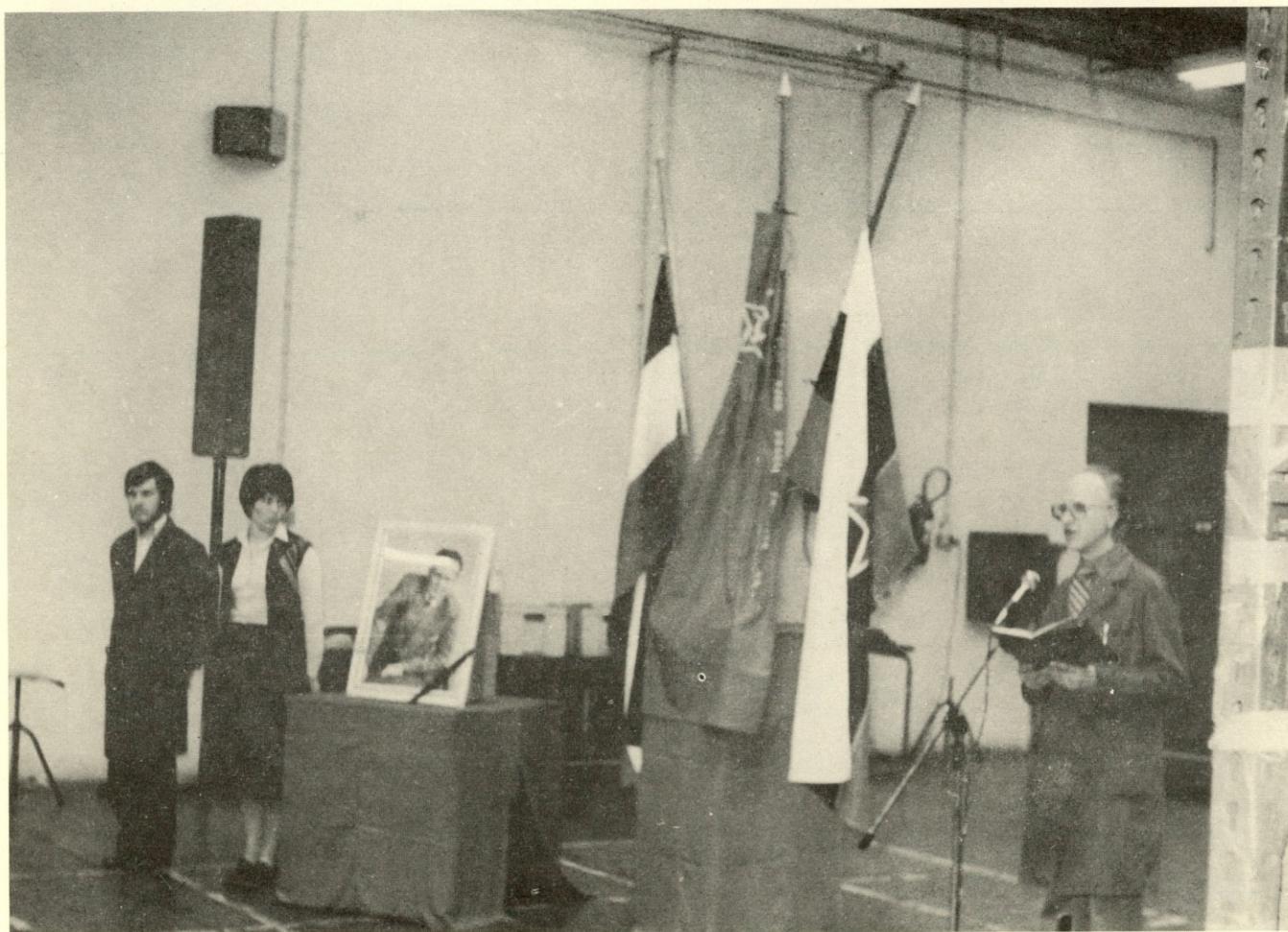
Popolna tišina, le besede: Tita ni več.

... zjutraj se je Ljubljana nemo poslovila od tovariša Tita. Zadnjič in za vedno. Modri vlak je ob tuljenju siren odpeljal našega Tita na zadnjo pot. Prav zdaj, v tem trenutku potuje

proti Beogradu mimo mrtvih straž.

Nihče, kot nekdanj, ko je potoval po Jugoslaviji, mu ne vzklika: Mi smo Titovi, Tito je naš. Danes tega ni treba. Vsakdo ve in čuti v sebi, da je naš, da smo njegovi in njegovi ostanemo. Njegova podoba osebnosti nas ne bo več neposredno spremljala in navdihovala. Zavedamo se tega. Toda, hočemo še naprej in vedno živeti s Titom.

Stroji v tovarni so zopet zabrnili, kolesa so se zavrtela, roke delavcev so se zganile. Iz žalosti pa vstaja ponos, da smo Jugoslovani in da živimo še dalje, iz roda v rod v naši, Titovi Jugoslaviji.



Toda, mi ostajamo, izklesani po njegovem vzoru. Oblikoval nas je TITO

TOZD Specialne baterije. Ponedeljek 5. maja ob 12.30 uri. Predsednik OO sindikata govori o Titu, njegovi poti, smrti, in zatrjuje, da bomo hodili še naprej po njegovi poti. Zatrjujejo vsi, v svoji notranjosti. Vsak zase in vsi, ki se poklanjajo Titovemu spominu.

Ponedeljek, jutro, dež. Avtobusna postaja prazna. Ljudje hitijo po pločnikih na delo. Mnogo ljudi. Ni besed, ni pozdrava. Tudi v Zmaju ne, samo prikimamo. Tito je umrl. Jutro tišine in jutro globokega spoštovanja do Tita. In tudi drug do drugega. Strnjeni smo. Tokrat še bolj. In tako bomo ostali. Moramo.

Dedinje, torek 13. maja 1980.

Azinovič Stojan, vodja prodaje na službenem potovanju v Beograd, se je ob 17. uri priključil koloni, dolgi, molčeči, ki je vijugala pred njim skozi gozdiček, po svoji lepoti vreden občudovanja. Preteklo je mnogo časa, da je vstopil v prostor zadnjega počivališča našega TITA.

Skozi napol priprte zavese in steklo je bilo opaziti Titov delovni prostor. Vse je ostalo nedotaknjeno. Človek dobi občutek, kot da je pravkar vstal od delovne mize, se za trenutek odstranil in da se utegne vsak hip vrniti.

# Rezultati poslovanja v prvem četrtletju 1980

Značilnost poslovanja letošnjega leta je uspešno izpolnjevanje proizvodnih planov in zelo dobra prodaja v prvih dveh mesecih, ki pa je žal že v mesecu marcu močno popustila. V tem obdobju smo pretežno prodajali še po lanskoletnih cenah. Nove cene so bile odobrene šele 10. marca. To je povzročilo kljub višji fizični prodaji nekoliko nižje doseganje dohodka od planiranega.

V TOZD Baterije je bila fizična proizvodnja za 10 % višja od lanske, količinski plan za to obdobje pa je dosežen 99 %. Skupno je bilo izdelanih 13,6 milijona baterij kar je 12 % več kot v istem obdobju lani.

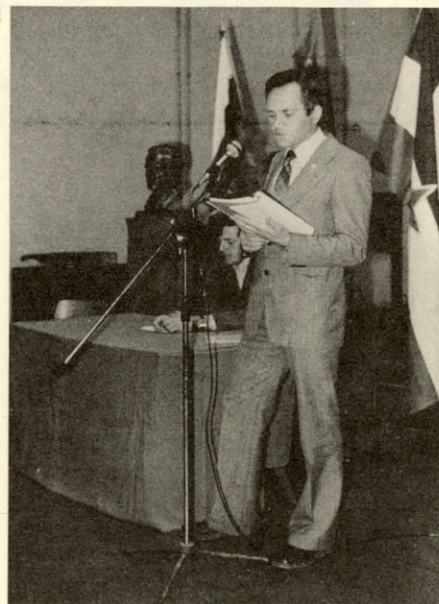
V TOZD Specialne baterije je bila proizvodnja po vrednosti za 38 % višja od lanske in je plan 100 % realiziran. Izdelanih je bilo 763 tisoč

baterij ali 26 % več kot lani ter ustrezen del paste za skupni proizvod s temeljno organizacijo Baterije. Največje povečanje je doseženo pri baterijah 4R 25, ki so bile tudi v celoti prodane izključno v izvoz.

Poprečno število zaposlenih je bilo enako lanskemu, to je 403. Od tega v TOZD Baterije 206, v TOZD Specialne baterije 111 in delovni skupnosti 86 delavcev.

Tehnična produktivnost je povečana v TOZD Baterije za 11 % oz. v TOZD Specialne baterije za 35 %.

Bolezenski izostanki so še vedno visoki. Znižali so se v delovni skupnosti skupnih služb in TOZD Specialne baterije, medtem ko so v TOZD Baterije še celo povečani v primerjavi z lani.



Vodja plansko analitske službe Rado Čope razlaga rezultate poslovanja na zboru delavcev.

Poprečni izplačani neto osebni dohodki so znašali v Zmaju 7.896 din ali 28 % več kot lani.

Celotni dohodek v obravnavanem obdobju je bil dosežen v višini 64,9 milijona din ali 20 % več kot v istem obdobju lani. Dohodka smo ustvarili 28,2 milijona ali 25 % več in čistejšega dohodka 17,4 milijona ali 34 % več od lanskega leta. Od tega nam je ostalo za akumulacijo po začasni razporeditvi v TOZD Baterije 1,7 milijona din in v TOZD Specialne baterije 0,4 milijona din.

Doseženi rezultati glede dohodka in akumulacije so nekoliko pod planiranimi za to obdobje. Vzrok je v razkoraku med rastjo nabavnih in prodajnih cen, ki smo ga uspeli zmanjšati z znižanjem materialnih stroškov in večjo produktivnostjo. Bolj zaskrbljujoče je upadanje prodaje na koncu obdobja, ki ima lahko v kolikor se bo nadaljevalo, negativne posledice na rezultate poslovanja v drugem četrtletju.

R. Čope



# Srebrno priznanje za Šentvid

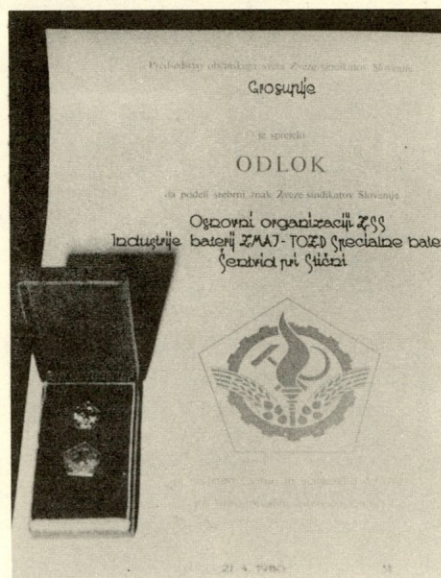
Že pred časom smo v našem glasilu zapisali, da je bila v zadnjem obdobju aktivnost osnovne organizacije sindikata v TOZD Specialne baterije na dokaj visoki ravni. Ker lani naše glasilu ni izhajalo, tudi spremljali nismo in še manj zapisali, kaj in na katerem področju je aktivnost delovanja bila izrazitejša. Vsekakor je bila in to potrjuje tudi prejeta priznanje ob prazniku osvobodilne fronte 27. aprila 1980. Glasi se:

"Predsedstvo občinskega sveta Zveze sindikatov Slovenije Grosuplje je sprejelo ODLOK, da podeli srebrni znak Zveze sindikatov Slovenije Osnovni organizaciji ZSS Industrije baterij ZMAJ - TOZD Specialne baterije Šentvid pri Stični za večletno in učinkovito delovanje pri uresničevanju interesov članstva."

Sledi še datum 21.4.1980 in žig "Zveza sindikatov Slovenije, Občinski svet Grosuplje."

Vsem članom osnovne organizacije sindikata v Šentvidu naše čestitke in želje, da nadaljujejo in še poglobljajo aktivno delovanje.

Urednik



Dokument in srebrni znak Zveze sindikatov Slovenije Osnovni organizaciji sindikata TOZD Specialne baterije v Šentvidu.

## pet minut za pogovor

Srečal sem ga v proizvodnji. Sodelavci so me opozorili, da je najmlajši "Zmajevce". Stal je ob stroju za stiskanje mošnjičkov R 25, jih pobiral s tekočega traku in jih zlagal v zabojčke.

MIKELJ Alojz je začel delati v TOZD Specialne baterije 1. marca letos. Končal je osemletko, napolnil dobrih 15 let, saj je rojen 3. januarja 1965 leta, dvajset let po osvoboditvi.

Doma iz Bukovice se vozi na delo s kolesom dobrih osem kilometrov. Čeprav je šele dva meseca v Zmaju, se je že odločil, da ostane in se v celoti vklopi v svojo delovno sredino, ki ga je že

sprejela. Tih in miren pri delu pa v času odmora pokaže smisel za nasmeh, za šalo, za sprostitve.

Pri oblikovanju dela in delovnih uspehov v nadaljnji prihodnosti Zmaja nas ne bi smelo skrbeti, če se opiramo na mlade, kakršen je Mikelj Alojz, so mi povedali njegovi sodelavci in dodali, da ima ustrezen odnos do dela in do predpostavljanih.

Težko je v tem kratkem času dojeti celotno sliko njegove osebnosti, vendar pa je opazna razumna energičnost in volja do dela, česar - upravičeno rečeno, ni moč zaslediti pri ostalih mlajših.

Petnajst let ima. Njegova osebnost je do neke mere ustrezno oblikovana. Svoj odnos v naši samoupravni družbi bo poglobljal z ustrezno pomočjo svojih sodelavcev, starejših in izkušenih.

To pa je nedvomno dolžnost nas vseh.

My



MIKELJ Alojz

# Potoval sem s tovarišem Titom

Zastava na Titovi ladji se je spustila na pol droga. Udeleženka žive zgodovine, Titova ladja miru, šolska ladja vojne mornarice SFRJ "GALEB" se je z bolečino v srcih mornarjev poklonila spominu tovariša Tita.

Tito se je petdesetkrat mudil na "GALEBU". V kabinah in na palubi je preživel skupaj 496 dni in preplul 87.000 morskih milj. Z Galebom je obiskal 33 prijateljskih držav v Evropi, Aziji in Afriki in na Galebu se je srečal z 89 voditelji držav ali vlad. Tito je prvič stopil na Galeb leta 1952, ko je z njegove palube pregledal enote naše vojne mornarice, prvič pa ga je popeljal na mirovno misijo v London leta 1953 in zadnjič leta 1976 v Colombo na peto konferenco neuvrščenih. Posadka Galeba je zadnjič plula s tovarišem Titom avgusta lani od Zadra do Raba in nato do Brionov.

Med vse tiste, ki so imeli čast in dolžnost opravljati svoje naloge na ladji Galeb, se prišteva tudi naš sodelavec, strojnik v službi vzdrževanja JELEN Jože, ki je svoj vojaški rok opravljal kot mornar pri lahki protiavijski artileriji in kasneje kot občasni radarist. To je bilo od 3. februarja 1965 do 25. avgusta leta 1966.

Ko je v začetku maja umrl tovariš Tito, ko smo z bolečino v srcih spremljali njegovo slovo in ko je vsak pri sebi, sam s seboj prenašal svojo žalost, ponos in obenem dostojanstvo, so še bolj oživel spomini pri tistih Jugoslovanih, ki so imeli prilžnost kdajkoli priti v stik s Titom. Takšni spomini so oživel tudi pri nekdanjem mor-

narju na Galebu. Pripovedoval mi je:

"Na Galeb sem prišel iz regrutnega centra v Puli in že spomladi je naša ladja s tovarišem Titom zaplula na pot proti Alžiru. Na tej vožnji sem se prvič znašel v njegovi neposredni bližini. Globoko se mi je vtisnila v spomin njegova

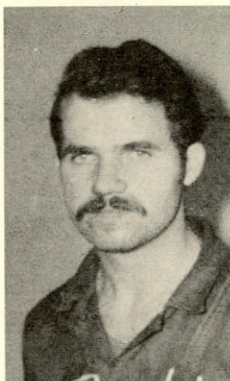
vedrina in sproščenost nasploh in tudi v času razburkanega morja, ko nas je osvojila morská bolezen. V Alžiru sem prisostvoval veličastnemu sprejemu. Ko je ladja pristala, smo stali v pozoru. Tito je izstopil in pričakal ga je takratni predsednik Ben Bela. Po njegovem odhodu v rezidenco, smo vsi mornarji občutili izredno prijateljsko domačnost tamkanjšnih prebivalcev, saj so nas pristo nazivali vsakega posebej kar z imenom TITO, TITO. V Alžiru smo bili sedem dni, vsak drugi dan sem imel prost izhod in se udeležil tudi organiziranih izletov in ogledovanja raznih znamenitosti. Spominjam se ogleda plantaže banan in pomaranč, urejene po zamislih jugoslovanskih strokovnjakov.

Po sedmih dneh je Tito odletel z letalom v Egipt, ladja Galeb

Slovo Tita in Naserja v Aleksandriji 8. maja 1966 pred vrnitvijo v domovino.  
Foto: Jelen Jože z ladje GALEB.



JELLEN Jože  
mornar na  
ladji GALEB  
od 3.2.1965  
do 25.8.1966



pa se je v spremstvu rušilca Pula in Kotor vračala v domovino.

Druga takšna vožnja v prijateljsko državo je bila spomlad leta 1966. Že pred 1. majem smo s tovarišem Titom pluli proti Egiptu. Mislim, da je bil tisti 1. maj za mene skoraj najboljši v mojem življenju. Pluli smo mimo otoka Krfa in se poklonili mornarjem potopljenih ladij iz 1. svetovne vojne. Za tem sem bil član delegacije, ki je odšla na sprejem k tovarišu Titu v salon. Čestital nam je za praznik 1. maja, označil njegov zgodovinski pomen ter nato v sproščenem pogovoru pripovedoval, kako ga je on praznoval v svoji mladosti. Potem pa je vprašal, če je kdo Slovenec na Galebu. Ko sem mu odgovoril, je dejal: Slovence si ne morem predstavljati brez pesmi. Kaj hitro smo se dogovorili, stopili skupaj in z veliko tremo začeli peti "Hej brigade". Naša pesem pa je postala sproščena, ko nam je nenadoma začel pomagati Tito. Pel je z nami "Na oknu glej" in "Tam dol po ravnem polju". Peli smo in se čudili, kako pozna naše pesmi. To so spomini, ki ne obledijo. Ostanajo živi in nepozabni, kot tudi njegovo vprašanje: Zdravo momče, odakle si? - Iz Slovenije, sem mu odgovoril. Na moje veliko presenečenje pa je v čisti slovenščini še

dodal: iz katerega kraja.

Vsa ta srečanja ni moč pozabiti.

Po štirih dneh vožnje smo prišli v Aleksandrijo. Spet sem videl veličasten, nepopisen sprejem. V Aleksandriji smo bili zasidrani deset dni in v tem času je predsednik Naser večkrat prišel na ladjo Galeb, na kateri sta s tovarišem Titom imela razgovore. Po končanem obisku pa smo se s Titom vračali v Jugoslavijo, na Brione.

Neki dan na poti v Egipt, nas je Tito obiskal v naših mornarskih prostorih. V nepozabnem razgovoru z njim se spominjam kako živo se je zanimal za način našega življenja, obenem pa tudi, kako premagujemo domotožje."

Jelen Jože je bil mornar na ladji Galeb v času, ko je bilo s tovarišem Titom opravljenih devet potovanj in sicer dvojice v prijateljske države in sedem potovanj po domačem morju. To so bile vožnje s Titom.

Poleg tega pa je ladja Galeb opravljala tudi različna križaranja, vožnje s pitomci in srečanja z mornaricami drugih držav. Tako so obiskali Italijo, Francijo, Maroko, Alžir, Tunis, Malto, Egipt, Ciper in Grčijo. Kamorkoli so prispeli, so bili ponosni, da so Jugoslovani. Prijateljski sprejemi so se začeli vedno z vzkliki: TITO, TITO.

Jelen Jože ima s potovanj veliko fotografij. Ko jih pregleduje ali razkazuje, mu podkrepijo nepozabne vtise, ko je kot mornar potoval z maršalom Titom. To pa je bil čas enkratnih doživetij. Le skromen delček vsega prikazuje tale zapis. My

## Volili bomo

V delovni skupnosti skupnih služb bomo dne 13. junija 1980 volili svoje organe upravljanja in sicer bomo izvolili lo članski delavski svet ter 5 člansko disciplinsko komisijo.

Volili pa bomo tudi člane delegacije za delegiranje delegatov v skupščino družbenopolitične skupnosti - zbor združenega dela skupščine občine Ljubljana-Šiška - 5 člansko delegacijo ter dve združeni delegaciji (7 članski) za delegiranje delegatov v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti občine Ljubljana-Šiška.

Na volitvah pričakujemo polno udeležbo vseh delavcev delovne skupnosti.

M.K.

## TITO je rekel...

"Ni vseeno", je dejal tovariš Tito v enem od pogovorov z novinarji, "kako je napisana kakšna stvar.

Ni dovolj pisati o nečem veliko, pri tem pa izgubiti merila o zanimivosti stvari, o kateri pišemo. Zato si prizadevajte pridobiti dober stil pisanja. Besedičenja ne prenesem, še zlasti, ko nekdo naniza vrsto fraz, in to kljub temu da je mogoče neko misel povedati preprosto. Pri tem pogosto uporabljamo tujke za pojme, za katere imamo lepe in ustrezne domače besede in izraze.

Pisati morate jasno, enostavno in resnično."

# O raziskavi baterijskega tržišča

Že dalj časa je bila v naši komercialni službi prisotna potreba po ugotovitvi dejanske slike baterijskega tržišča v Jugoslaviji. V ospredje so se stalno postavljala vprašanja, predvsem, kakšna je v resnici preskrbljenost trga z najrazličnejšimi baterijskimi potrošniki ter kakšna je prisotnost in poraba različnih vrst baterij v Jugoslaviji. Začetni poskusi reševanja tega problema so bili narejeni že spomladi leta 1979, vendar smo se v jeseni lani odločili za pomoč specializirane institucije z namenom, da pridemo do objektivnih zunanjih podatkov, na osnovi katerih bi lahko kasneje krmilili naše poslovne odločitve.

Anketo o oskrbljenosti jugoslovanskega tržišča z aparati na baterijski pogon ter o značilnostih potrošnje baterij v SFRJ je izvedel Zavod za tržišna ispitivanja, OOUR Center za istraživanje Marketing CEMA.

Obdelani podatki po določeni metodologiji so zanimiv rezultat vseh osnovnih vprašanj in podvprašanj. To so zbrani podatki, ki na zanimiv način prikazujejo sliko stanja na našem tržišču glede posedovanja aparatov na baterijski pogon (po regijah), vrst baterij, ki se uporabljajo v gospodinjstvih, pogostost nakupa posameznih tipov baterij ter povezanost uporabe različnih baterij s posameznimi baterijskimi uporabniki.

Kot zanimivost ob tej priliki navajamo, da se tranzistorji na baterijski pogon in omrežje najpogosteje pojavljajo v Sloveniji, prav tako se tu najde največ aparatov za daljinsko upravljanje. Tudi svetilke in stenske ure so najmočnejše zastopane v Sloveniji. Seveda pa absolu-

tne številke dajejo drugačno sliko.

Ne bi se na tem mestu spuščali v podrobnosti obsežnega gradiva, pač pa je treba še enkrat omeniti, da nam bodo številčni podatki oz. izračuni omogočili oceniti stopnjo oskrbljenosti in nivo razvitosti domačega baterijskega tržišča. S tem pa naj bi bila dana možnost za povečanje plasmana po artiklih in regijah in usmerjanje prihodnje poslovno prodajne politike.

My

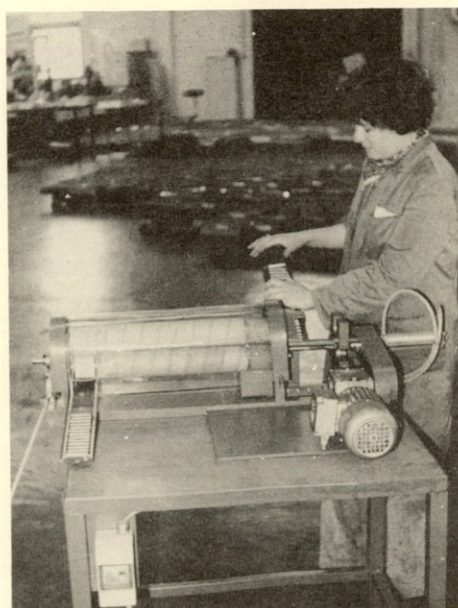
## Lep uspeh dveh strojnikov

V oddelku za izdelavo alkalnih baterij smo se dalj časa ukvarjali s problemom čiščenja celic pred etiketiranjem. Šlo je za ročno čiščenje in izredno nizko produktivnost kar pri današnji stopnji avtomatizacije in moderniziranosti proizvodnje baterij v Zmaju nismo mogli gledati primitivno, toda nujno fazo dela pri členih LR 6.

Kako posodobiti čiščenje celic, sta razmišljala tudi strojnika Vojskič Dobrosav in Štirn Viktor. Od zasnovane ideje preko lastne izdelave v pretežni meri iz odpadnih materialov se je pred kratkim pojavila naprava za čiščenje celic na električni pogon in uporabo stisnjenega zraka. Ob strežbi dveh delavk gre v taktu skozi tri kovinske valje, oblečene s filcom v spiralo okrog 2.400 celic na uro.

Naprava za čiščenje celic je dosegla zasnovani namen, obenem pa izkazuje rezultat inovacijskega snovanja obeh strojnikov, katerima tudi za ta primer pripada polno priznanje.

My



# Izvozno uvozna problematika

V prejšnji številki našega glasila smo pisali o ukrepih, tako družbenih kot tudi znotraj delovne organizacije, na področju zunanjetrgovinskega poslovanja, ki je pogojeno z našo blagovno menjavo.

Govorili smo tudi o kategoriji fizičnega uvoza, ki je začasno urejala in uravnavala uvoz glede na izvoz, in o situaciji, v kateri se je nahajala naša delovna organizacija glede možnosti uvoza

repromateriala. Na skupščini SISEOT z dne 13. maja 1980 je bilo sklenjeno, da se ukinja kategorijo fizičnega uvoza, izračunanega za vsakega svojega člana. Pomembnejši sklepi SISEOT so še:

- da se začasno omeji razpolaganje s prilivom po členu 9. samoupravnega sporazuma za 15 %, kar pomeni, da lahko od 1. maja 1980 uporabljamo samo 80 % konvertibilnega deviznega priliva,

- da se za 15 % omeji tudi razpolaganje s pridobljenimi devizami na deviznem trgu (samoupravni sporazumi) in
- da sta reprogramiranje in storno prijav možna tudi naprej ne glede na saldo pravic.

Sklepi SISEOT pomenijo v bistvu to, da se sistemsko menja način dela na področju zunanje trgovine, pomenijo tudi to, da tako imenovanih "pasivcev" ni več. Sedaj bo možno uvažati le če razpolagaš z devizami in ne več, če ti jih nekdo dodeli.

To pa bo zahtevalo nov način gledanja na kategorijo izvoza, ki bo morala biti dolgoočna strategija poslovne politike delovne organizacije in ne več kot kategorija, ki je predstavljala "nujno zlo" v poslovnih odločitvah.

O tem, kako bo nov način urejanja zunanjetrgovinske menjave vplival na položaj naše delovne organizacije, bomo govorili v prihodnji številki glasila.

Milan Vukašinič

## Imenovali bomo poverjenike Prešernove družbe

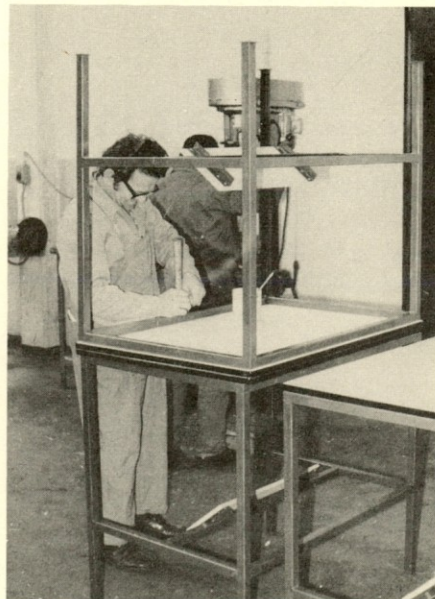
V prejšnji številki našega glasila smo pod naslovom "Knjige, dostopne vsakomur" predstavili zbirko Prešernove družbe za letošnje leto. S tem pa smo hoteli sprožiti zanimanje pri naših sodelavcih, da se odločijo in vključijo med naročnike.

Tokrat pa želimo še dodati, da se v široko akcijo za izboljšanje družbeno-ekonomskega položaja knjige v Sloveniji vključujejo s polno odgovornostjo tudi sindikati, ki podpirajo usmeritev Prešernove družbe za pridobivanje članstva preko poverjenikov v sleherni temeljni organizaciji združenega dela. Zato predlagajo (in v tem smislu smo prejeli

dopis) da se tudi v naših osnovnih organizacijah Zveze sindikatov dogovorimo o možnosti imenovanja poverjenika. Šele tako bi tudi mi prispevali svoj delež k temu, da bo Prešernova družba spet dobila takšno vlogo v slovenski kulturi, kot ji je bila namenjena ob ustanovitvi.

Osnovne organizacije sindikata v Zmaju bodo morale na svojih sestankih spregovoriti o tej akciji in imenovati poverjenike Prešernove družbe, bralce našega glasila pa napotimo, da še enkrat prečitajo sestavek na strani 21, objavljenega v aprilskem glasilu.

My



DEBEVC Djuro zaključuje nove delovne mize za linijo 4R 25 za TOZD Specialne baterije.

# Z družbeno samozaščito smo na pravi poti

V prejšnji številki našega GLASA sem zapisal: "Delovni ljudje so temeljni nosilci vseh ukrepov in vseh dejavnosti v družbeni samozaščiti, zato samoupravno organiziramo in določamo predmet in vsebino družbene samozaščite in o tem kaj je treba ukreniti v organizaciji združenega dela."

Naša organizacija združenega dela se je organizirala na osnovi samoupravnih aktov, kot sem zapisal v prejšnji številki glasila. Vendar samo napisana beseda še ni dejanje. Pristop k organiziranju družbene samozaščite je sicer zahteven, vendar ne tako, da ga ni mogoče izvesti. Prvo preizkušnjo smo že prestali in rezultati so pokazali, da smo na pravi poti. Potrebno je organizirati vse ljudi, kot smo zapisali v samoupravnih aktih in kot to določa zakon.

Naša organizacija družbene samozaščite je sestavljena: Načelnik družbene samozaščite, nosi rdeč trak, na obeh straneh traka 1/2 cm široko rumeno obrobo, Pomočnik z enako obrobo na zgornjem delu traku. Delavci, ki opravljajo naloge družbene samozaščite pa nosijo na rokavu rdeč trak z oznako družbene samozaščite.

Dosedaj je usposobljenih 70 članov delovne organizacije v Ljubljani. V slučaju nujnosti pa smo sposobni organizirati 80 % celotnega kolektiva. Izo-

braževanje se bo nadaljevalo, tako da bodo vsi člani kolektiva seznanjeni o pomenu in vlogi družbene samozaščite, to je teoretična in praktična usposobljenost braniti vse pridobitve naše revolucije.

Da je naša organizacija aktivna je dokaz, da smo v času aktiviranja I. stopnje bili pripravljeni organizirati cca 100 ljudi iz članov narodne zaščite za čuvanje naše tovarne. Tako smo organizirali trojke za obhod zunaj tovarne, dvojke za pojačano vratarsko službo in v obratu. Dežurstvo je potekalo po naslednjem urniku:

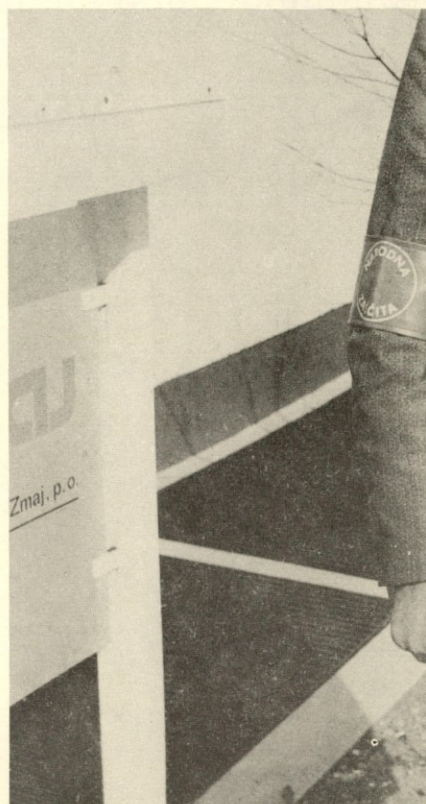
## a) trojke:

| Ura    | Mesec: maj |     |     |     |     |     |
|--------|------------|-----|-----|-----|-----|-----|
| od-do  | 5.,        | 6., | 7., | 8., | 9., | 10. |
| 6.-10. | -          | 8   | 6   | 4   | 2   | 10  |
| 10-14. | 1          | 9   | 7   | 5   | 3   | 1   |
| 14-18. | 2          | 10  | 8   | 6   | 4   | 2   |
| 18-22. | 3          | 1   | 9   | 7   | 5   | 3   |
| 22-24. | 4          | 2   | 10  | 8   | 6   | 4   |
| 00-02. | -          | 5   | 3   | 1   | 10  | 7   |
| 02-04. | -          | 6   | 4   | 2   | 9   | 8   |
| 04-06. | -          | 7   | 5   | 3   | 1   | 9   |

## b) dvojke:

| Ura    | Mesec: maj |     |     |     |     |     |
|--------|------------|-----|-----|-----|-----|-----|
| od-do  | 5.,        | 6., | 7., | 8., | 9., | 10. |
| 6.-10. | 5          | 3   | 1   | 5   | 3   |     |
| 10-14. | 2          | 6   | 4   | 2   | 6   | 4   |
| 14-18. | 3          | 1   | 5   | 3   | 1   | 5   |
| 18-22. | 4          | 2   | 6   | 4   | 2   | 6   |

Kljub temu, da so bile v ta dežurstva zajete tudi mlade



matere, so naloge brez pripomb izvrševale.

To kaže na visoko zavest naših delavcev, ki so pripravljeni braniti naše socialistične pridobitve, naš samoupravni sistem in svoje delovno mesto. Morala naših ljudi je visoka in prava krivica bi se jim zgodila če jim ne bi omogočili braniti svoje samoupravne pravice in dolžnosti.

Delo naše organizacije se nadaljuje v smeri izobraževanja v pripravljanje, kajti le tako bomo znali uporabiti vse pravice in dolžnosti, ki nam jih nalaga narodna zaščita in se zavedali pomena in vloge družbene samozaščite.

O.T.

Obveščeni smo, da so letošnje športne igre baterijcev Jugoslavije pod imenom BATERIJADA, ki so bile napovedane za soboto 24. maja, prestavljene na jesenski čas. Točen datum športne prireditve bo objavljen naknadno.

# Po poteh tovarištva in spominov

Na prireditvah XXIV. Pohoda po poteh tovarištva in spominov je nastopilo preko 94.000 ljudi. Tem smo se pridružili tudi Zmajevi delavci, kot vsako leto doslej. Udeležba ni bila tako velika kot smo pričakovali glede na predhodne prijave.

V nedeljo dne 10. maja smo udeleženci pohoda sklenili živ venec okoli Ljubljane, živ spomin na dni, ko je okupator z boedečo žico obdal mesto, da bi srce upora - Ljubljano odrezal od njegovih žil. Ta živi venec pa je bil bolj tih kot prejšnja leta, tih kot ni bil vseh 24 let doslej. Prevelik človek je bil naš Tito, preveč nam je dal v svojem razdajanju človeku in človeš-

tvu, da bi lahko zaprli bolečino in žalost, kot so se zaprle žalne knjige širom po Jugoslaviji.

Pohod smo opravili nadvse množično, ponosno. Ta pohod smo opravili v Titov spomin in z obljubo, da bomo z vsemi močmi stopali naprej po njegovi, naši - Titovi poti, ki nam jo je tako jasno začrtal in nas za njo usposabljal in usposobil. Dokler bomo živeli mi in naši mladi rodovi, bo njegova pot ostala naša pot. Zavedamo se je do vseh globlin in mu nanjo prisegamo, v svojem imenu in v imenu prihodnosti, da bomo ostali njegovi zvesti izpolnjevalci.

Življenje teče naprej, kot še naprej živi Tito z nami. To



pa pomeni, da so vsak dan z nami tudi njegove besede, naj vsak dela svoje delo kakor najbolje ve in zna, naj vsak odgovorno opravlja svoje dolžnosti. Titovo delo nas je naredilo samozavestne in trdne, naš dolg je, nadaljevati njegove in naše skupne načrte za srečnejšo prihodnost. Kajti tudi Tito je s svojimi vizijami, mislimi in potmi človek prihodnosti, mi z njim pa ljudje Titovega obdobja, ki ni končano s 4. majem 1980. M.K.

## Za prijetno počutje med odmorom

Na dvorišču, obdanem z zidovjem proizvodnih prostorov temeljne organizacije Specialne baterije je ozelenel majhen, toda prijeten park. Zelenica, pravijo sodelavci je in naj bi bil prostor tudi za oddih, še posebno zdaj, ko bodo namestili klopi. Fasadno na dvoriščni strani so naredili spomladi, prepleskali pa so tudi prehod ob vsotopu. Ne nazadnje pa velja pripomniti, da ne bi bila odveč kakšna mladinska akcija za vzdrževanje okolice s poudarkom na zelenici.



# Kakšna mora biti mikroklima na naših deloviščih

Glede mikroklimatskih pogojev na deloviščih velja za celotno Jugoslavijo predpis, ki smo ga dobili leta 1967. Če iz celotnega predpisa izluščimo določila, ki se nanašajo na našo vrsto dela in delovne prostore, lahko zahteve opredelimo takole:

V zimski in prehodni dobi, tj. kadar je zunanja temperatura zraka pod  $10^{\circ}\text{C}$ ; se mora temperatura v obratu gibati med  $15$  in  $17^{\circ}\text{C}$ . Pri delavcih, ki opravljajo delo sede pa mora biti ta temperatura višja za  $2^{\circ}\text{C}$ , torej od  $17 - 19^{\circ}\text{C}$ . Pri tej temperaturi se priporoča relativna vlažnost  $60 - 40\%$  dovoljuje pa do  $75\%$ . Hitrost gibanja zraka (prepih) se priporoča do  $0,3\text{ m/s}$ , dovoljuje pa do  $0,5\text{ m/s}$ .

V topli dobi, ko je zunanja temperatura zraka nad  $10^{\circ}\text{C}$ , mora biti temperatura v obratu pod  $28^{\circ}\text{C}$ . Pri tej temperaturi je hitrost gibanja zraka dopustna do  $1\text{ m/s}$ . Poskrbljeno mora biti za prezračevanje  $20 - 40\text{ m}^3$  zraka na uro.

Ne glede na letni čas pa normativ za temperaturo in število izmenjav zraka v prostorih za administrativno delo, v konstrukcijskih birojih in v pomožnih prostorih zahteva:

| prostor    | temperatura          | št. izmenjav zraka v prost. v 1 uri |
|------------|----------------------|-------------------------------------|
| pisarne    | $18^{\circ}\text{C}$ | 1,5                                 |
| sejne sobe | $16^{\circ}\text{C}$ | 3                                   |
| jedilnice  | $20^{\circ}\text{C}$ | 3                                   |
| garderobe  | $16^{\circ}\text{C}$ | 1                                   |
| kopalnice  | $25^{\circ}\text{C}$ | 5                                   |

Upravljanje naprav za prezračevanje je zaupano samo strokovnjaku servisa, ki mu postavljajo zahteve vodje posameznih delavnic in izmen.

Napake v delovanju prezračevalnih in ogrevalnih naprav povzročijo v temeljni organizaciji Baterije Ljubljana občasno tudi neustrezne mikroklimatske pogoje. Temu so lahko vzrok okvara na grelcih, elektromotorjih ventilatorjev in žaluzij, na avtomatskih krmilnih napravah ali neenergetskih dovodih. Izpad kateregakoli elementa naprav lahko povzroči porušitev celotnega sistema ogrevanja in prezračevanja, zato so zelo umestna opozorila delavcev, ki opozarjajo delovodje na spremembe hitrosti gibanja zraka in temperature. Naloga delovodij je namreč v tem, da s pomočjo strokovnjaka servisa zagotavljajo ustrezne mikroklimatske pogoje.

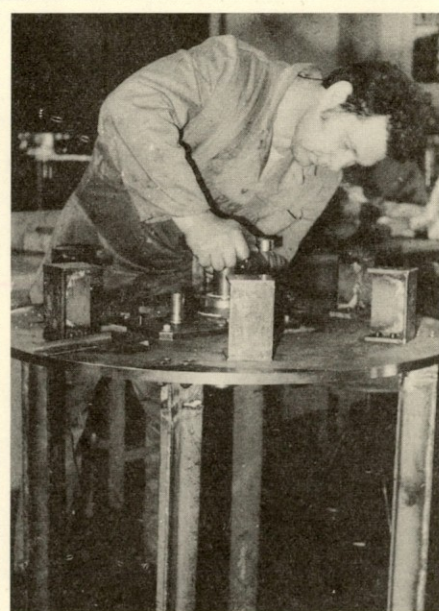
Seveda je pri vsem potrebno vedeti tudi to, da so naše naprave le ogrevalno-prezračevalne in ne tudi hladilne, kar pa pomeni, da je najnižja temperatura zraka, ki se lahko vpihuje, enaka temperaturi zunanjega zraka. Če je torej temperatura zunanjega zraka nad  $30^{\circ}\text{C}$ , ne moremo v obratih pričakovati nižje temperature. Z ventilacijskimi napravami sicer lahko povzročimo večjo izmenjavo, s čemer ustvarimo hitrejšo gibanje zraka, ki nam da pri visokih temperaturah občutek večjega ugodja,

toda nad mejo  $30^{\circ}\text{C}$  je hladilne naprave pač nemogoče nadomestiti.

Problem dobrih mikroklimatskih pogojev dela je posebno občuten tudi v delovni skupnosti skupnih služb, saj slaba toplotna izolacija zgradbe ne dopušča vzdrževanja optimalnih delovnih razmer, predvsem v vročih poletnih dneh.

Glede na to, da se pomanjkljivosti mikroklimatskih razmer na delu pojavljajo zelo majhen del dni v letu, investicija v hladilne naprave ni umestna. Zaradi tega je organizacija pristopila le k izboljšanju sedanjega sistema vzdrževanja mikroklimat; tako bo izboljšano npr. prezračevanje v prostoru Leclanche (večje število vpihovalnih mest) ter v prostorih, ki do sedaj niso imeli vpihovanja svežega zraka.

P.Z.



V strojni delavnici Zmaja počasi, toda vztrajno poteka delo na izdelavi druge faze stroja 3R 12, to je, na avtomatskem pokrivanju baterij s plastično pokrovko. Miza s pogonom je narejena, na njej pa rotacijska plošča, na kateri bodo montirane stopenjske enote za delovne operacije pokrivanja.

## Gibanje članstva

V mesecu aprilu so bili sprejeti v delovno razmerje

KASTELIC Daria, pripravnica v splošno kadrovskem področju za nedoločen čas od 1.4.1980

JUGOVIČ Rudolf, kuhar-ekonom za nedoločen čas od 2.4.1980

BALIGAČ Valentina, delavka pri natikanju kopic 2R lo za nedoločen čas od 17.4.1980

Prienehalo delovno razmerje

OGRIN Marija, materialni knjigovodja v delovni skupnosti skupnih služb dne 13.4.1980

TRNOVŠEK Jožefa, delavka na izdelavi specialnih baterij dne 1.4.1980

KOŽELJ Alojzija, delavka na formiranju členov R 25 dne 30. 4.1980.

## Uspela proslava

V petek 25. aprila smo imeli zadnji delovni dan pred prvo-majskimi prazniki, ki so za nas delavce Zmaja trajali kar devet dni. Zaradi že znanih razlogov, ki so bili obravnavani na vseh ravneh in tudi na zboru delavcev, smo se odločili, da izkoristimo tudi tri dni letnega dopusta.

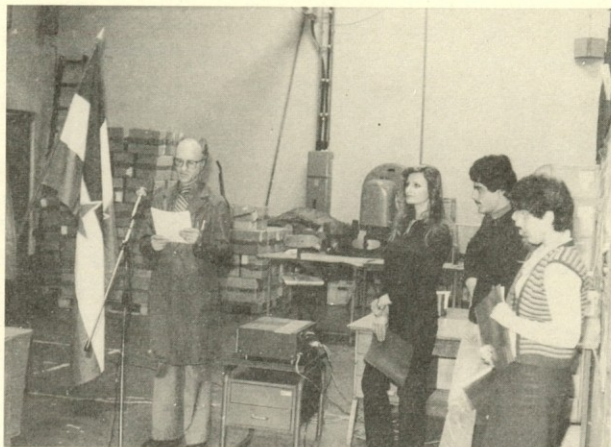
Majske praznike smo obeležili s priložnostno proslavo, katera je po splošnem mnenju v celoti uspela zaradi novih tehničnih rešitev. Osnova proslave je bil govor predsednika delavskega sveta delovne organizacije Mayer Marijana, ki so ga prekinjale recitacije mladincev, vse skupaj pa je bilo podloženo z glasbo različnih pesmi o Titu, ki je med posameznimi obeležji še posebej poudarila premor oziroma prehod.

V proslavi so bili obeleženi 27. april, dan osvobodilne fronte, 1. maj, praznik dela, 9. maj, dan osvoboditve in 25. maj, dan mladosti.

Veljalo bi še pripomniti, da bi organizacija in priprave podobnih proslav morale potekati pod pokroviteljstvom družbeno političnih organizacij, pri čemer bi se izpostavila predvsem osnovna organizacija sindikata. Le tako - vsaj upajmo, bomo na ustrezen način in kvalitetno izvedli proslave tudi v novembru in decembru letos.

My

Recitacije govor in pesmi o TITU so obeležili jubileje na proslavi pred 1. majem v proizvodnih prostorih Zmaja



## rojstni dan

V JUNIJU PRAZNUJEJO ROJSTNI DAN

PARTIČ Đehva  
STEFANOVIČ Ikonija  
OBRENOVIČ Radinka  
KUHELJ Tomislav  
SIRNIK Alojz  
PROSEN Marija  
NOVAK Ivan  
ERJAVEC Slavica  
ŠKRABEC Marija  
SMERAJC Zdenka  
GORIŠEK Vida  
ILIČ Dosta  
TURK Marija  
TADIČ Mira  
OZIMEK Jožefa  
ČULK Peter  
MARKOVIČ Ivana  
SREBOTNIK Franc  
JERANT Pavla  
KRALJ Amalija  
RAHMANOVIČ Zinka  
KAVAŠ Marija  
PETEK Rozina  
ŠKOF Marija

*čestitamo*

# Kam s pokali ?

V celotni zgodovini Zmaja nam ni uspelo zabeležiti toliko športnih uspehov, kot jih v zadnjem času dosega ekipa ZMAJ v bowlingu. O tem smo več pisali v zadnjem glasilu pod naslovom "ZMAJ - slovenski prvak". Razume se, da ob uspehih na vrhu "dežujejo" tudi pokali, ki jih je zmagovita ekipa zbrala že kar lepo število, prav tako pa tudi posamezniki.

Ne bi zdaj posegali v zgodovino našega športa ali vseh devet športnih prireditev pod imenom BATERIADA, niti ne moremo beležiti posebnih uspehov razen za leto 1979, beležiti pa moramo tudi že, čeprav manjšestevilne prejete pokale. Nekaj teh smo svojčas imeli razstavljene v vitrini poleg vratarja še na Šmartinski cesti.

Prav zadnji uspehi tekmovalcev v bowlingu so postavili v ospredje vprašanje: Kam s pokali?

Nabralo se jih je že lepo število. Mnogo je shranjenih doma pri tekmovalcih. Tratnik Jani, najboljši igralec Ljubljanske lige v bowlingu, ki je že drugič osvojil prvo mesto, mi je oni dan dejal,

da mu je doma že zmanjkalo prostora za pokale. Mnogo pokalov je spravljениh v Zmaju v skladišču propagandnega materiala.

Torej kam s pokali. Zvedel sem, da ni problem za prostor, ki bi bil najustreznejši v naši veliki ječelnici, temveč za samo razstavno vitrino, ki bi

našla mesto ob eni izmed dveh prostih sten.

Načrt za razstavno vitrino je arhitekt Marinko že izdelal, zatika pa se le pri stroških za material in izdelavo.

Vsekakor prejeti pokali izkazujejo uspehe in istočasno v sebi skrivajo mnogo vloženega časa in napora tekmovalcev v športu. Prav bi bilo, da jim slejkoprej damo priznanje tudi v tem, da priborjene pokale pokažejo naši javnosti - oziroma, da na vidnem mestu najdejo svoj stalni prostor v Zmaju.

My

## Državno prvenstvo v bowlingu

V Ljubljani je od 15. do 18. maja potekalo 5. državno prvenstvo v bowlingu za ekipe (petorke) in dvojice ter posameznike.

V konkurenci petork je med 11 ekipami že petič zmagala zagrebška Grmošičica, Zmaj pa je osvojil dosedaj najslabše 9. mesto.

Ne vem, kje bi iskali vzrok za tako slabo uvrstitev, toda nekaj je res, če pri tej igri nimaš "laufa" in malo sreče so vsi naporji z malo da bi dosegel boljši rezultat. To pa se je dogajalo z ekipo Zmaja. Nobenemu od igralcev ni in ni šlo, čeprav se je vsak po svoje trudil, da bi le dosegel željeni rezultat. V športu je pač tako, da včasih glavni favoriti najbolj razočarajo v odločilnem trenutku. Naj samo omenim, da bi z rezultatom naslednjega

dne, ko smo igrali v dvojicah premočno osvojili prvo mesto.

V dvojicah sta S. Tršan in Tratnik osvojila 4. mesto in le 39 kegljev jima je zmanjkalo za osvojitev naslova državnih prvakov. 11. mesto sta osvojila I. Tršan in Horvat ter 16. Bolta in Končina.

Med posamezniki pa je bil najboljši Zmajevец Horvat s 7. mestom, postavil pa je tudi novi državni rekord v eni igri z 265 podrtimi keglji. 11. je bil Tratnik, 12. S. Tršan, 29. Končina in 32. Bolta. Naj povem še, da je tekmovalo 83 posameznikov in 41 dvojic. J.T.



dopisujte v  
GLAS ZMAJA